

Tataramon na Ilokano

Gikan sa Bikol Sentral na Wikipedia, an talingkas na ensiklopedya

Ilokano (ibang apod: Ilocano, Iluko, Iloco asin Iloko) an ikatolo sa pinaká pigtataram na tataramon sa Filipinas.

Kaano-ano kan ini an mga tataramon na Indonesian, Malay, Fijian, Maori (kan New Zealand), Hawaiian, Malagasy (kan Madagascar), Samoan, Tahitian, Chamorro (kan Guam asin ang Northern Mariana Islands), Tetum (kan East Timor) asin Paiwan (kan Taiwan) nin huli ta Austronesian language man ini.

Mga laog

Pangunahing Ekspresyon

Mga bilang

Mga toltolan

Mga panluwas na takod

Pangunahing Ekspresyon

An Ilokano nagpapahiling nin T-V distinksyon.

Ilokano

Katutubo sa

Filipinas

Rehiyon

Norteng Luzon

Katutubong mga parataram

7.7 milyon, mga 2.3 milyon bilang ika-2ng tataramon = 10 milyon

Pamilya nin Tataramon

Austronesyo

- Malayo-Polinesyo
- Borneo-Filipino
- Norteng Filipino
- Norteng Luzon
- Ilokano**

Sistema nin pagsurat

Latin (Filipino);
Nakasurat sa Baybayin kan panahon

Mga kodigo nin tataramon

ISO 639-2

ilo (https://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/langcodes_name.php?code_ID=204)

ISO 639-3

ilo

Bikol Sentral	Ilokano
Iyo	Wen
Dae	Saan Haan (variant)
Kumusta ka? Kumust kamo? (Igwang galang asin pandakulan)	Kumustaka? Kumustakayo? (Igwang galang asin pandakulan)
Marhayong aldaw	Naimbag nga aldaw. Naimbag nga aldawyo. (Igwang galang asin pandakulan)
Marhay na aga	Naimbag a bigatmo. Naimbag a bigatyo. (Igwang galang asin pandakulan)
Marhay na hapon	Naimbag a malemmo. Naimbag a malemyo. (Igwang galang asin pandakulan)
Marhay na banggi	Naimbag a rabiim. Naimbag a rabiiyo. (Igwang galang asin pandakulan)
Ano an pangaran mo? Ano an saimong pangaran? Anong ngaran mo?	Ania ti naganmo? (often contracted to <i>Aniat' nagan mo?</i> o <i>Ana't nagan mo</i>) Ania ti naganyo?
Nasaen an banyo?	Ayanna ti banio?
Dae ko maintindihan	Saanko a maawatan/matarusan. Haanko a maawatan/matarusan. Diak maawatan/matarusan.
Padangat taka Padangat ko ika Padaba taka	Ay-ayatenka. Ipatpategka.

Pinapulang kabtang kan mapa nin Filipinas kun saen lakop asin nangingimbabaw an tataramon na Iloko

Pasensiya na.	Pakawanennak. Dispensarennak.
Dios mabalos. Salamaton	Agyamannak apo. Dios ti agngina.
Paaram Mahale na ako	Kastan/Kasta pay. (Till then) Sige. (Oke. Padagos.) Innakon. (Mahale na) Inkamin. (Mahale na kita) Ditakan. (Humalat) Ditakayon. (Humalat (pl.))

Mga bilang

Naggagamit nin duwang sistemang pamilang an ilokano, an saro katutubó dangan an saro iyo an sa espanyol.

Mga bilang

0	ibbong awan (lit. <i>none</i>)	sero, wará, mayó
0.25 (1/4)	pagkapat	kuatro
0.50 (1/2)	kagudua	mitad
1	maysa	uno
2	dua	dos
3	tallo	tres
4	uppat	kuatro
5	lima	singko
6	innem	sais
7	pito	siete
8	walo	otso
9	siam	nuebe
10	sangapulo (lit. <i>a group of ten</i>)	dies
11	sangapulo ket maysa	onse
20	duapulo	bainte
50	limapulo	singkuenta
100	sangagasut (lit. <i>Sarong grupo nin gatos</i>)	sien, siento
1,000	sangaribo (lit. <i>Sarong grupo nin ribo</i>)	mil
10,000	sangalaksa (lit. <i>Sarong grupo nin sampulong ribo</i>)	dies mil
1,000,000	sangariwriw (lit. <i>Sarong grupo nin sarong milyon</i>)	milion
1,000,000,000	sangabilion (Amerikanong Ingles, <i>bilyon</i>)	bilion

Mga toltolan

Mga panluwas na takod

- [Ethnologue entry for Ilokano](http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=ilo) (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=ilo)
- [Bansa.org Ilokano Dictionary](http://www.bansa.org?q=dictionaries/cmd&dict_lang=Ilokano) (http://www.bansa.org?q=dictionaries/cmd&dict_lang=Ilokano)
- [Ilokano.org](http://www.ilokano.org) (<http://www.ilokano.org>) A project for building an online Ilokano dictionary. Also features Ilokano songs, and a community forum.
- [Ilokano: Ti pagsasao ti amianan](http://iloko.tripod.com/Ilokano.html) (<http://iloko.tripod.com/Ilokano.html>) - Webpage by linguist Dr. Carl R. Galvez Rubino, author of dictionaries on Iloko and Tagalog.
- [Iluko.com](http://www.iluko.com) (<http://www.iluko.com>) popular Ilokano web portal featuring Ilokano songs, Iloko fiction and poetry, Ilokano riddles, and a lively Ilokano forum (Dap-ayan).
- [mannurat.com](http://mannurat.blogspot.com) (<http://mannurat.blogspot.com>) blog of an Ilokano fictionist and poet written in Iloko and featuring original and Iloko fiction and poetry, literary analysis and criticism focused on Ilokano Literature, and literary news about Iloko writing and writers and organization like the GUMIL (Gunglo dagiti Mannurat nga Ilokano).
- samtoy.blogspot.com (<http://samtoy.blogspot.com/>) Yloco Blog maintained by Ilokano writers Raymundo Pascua Addun and Joel Manuel
- [Austronesian Basic Vocabulary Database](http://language.psy.auckland.ac.nz/austronesian/) (<http://language.psy.auckland.ac.nz/austronesian/>)
- [dadapilan.com](http://www.dadapilan.com/ruangan) (<http://www.dadapilan.com/ruangan>) - an Iloko literature portal featuring Iloko works by Ilokano writers and forum for Iloko literary study, criticism and online workshop.

H • O • L (https://bcl.wikipedia.org/w/index.php?title=Bataniiko%20na_Filipino&action=edit)

		<u>Bataniko (Bashiiko) ?</u>	<u>Itbayat</u> • <u>Ibatan</u> • <u>Yami</u>
			<u>Ilokano</u> • <u>Arta</u> † • <u>Dicamay Agta</u> †
			<u>Ibanag</u> • <u>Isnag</u> • <u>Atta</u> • <u>Itawis</u> •
			<u>Lambak nin Cagayan</u> <u>Yogad</u> • <u>Cagayan Aeta</u> • <u>Gaddang</u> •
			<u>Ga'dang</u>
		<u>Norteng Luzon</u>	<u>Pangasinan</u> • <u>Norteng Alta</u> •
			<u>Sur Alta</u> • <u>Isinai</u> • <u>Itneg</u> • <u>Kalinga</u> •
Norteng Filipino			<u>Sur-Sentral</u> <u>Ifugao</u> • <u>Tuwali</u> ? • <u>Balangao</u> •
			<u>Kordilyera</u> <u>Bontok-Finallig</u> • <u>Kankanaey</u> •
			<u>Ilongot</u> • <u>Ibaloi</u> • <u>Iwaak</u> • <u>Kallahan</u> •
			<u>Karao</u>
			<u>Kapampangan</u> • <u>Remontado Agta (Sinauna)</u> • <u>Abellen</u> •
		<u>Sentral Luzon</u>	<u>Ambala</u> • <u>Bolinao</u> • <u>Botolan</u> • <u>Mag-antsi</u> • <u>Mag-indi</u> • <u>Mariveleño</u> •
			<u>Sambal</u>
		<u>Norteng Mindoro</u>	<u>Alangan</u> • <u>Iraya</u> • <u>Tadyawan</u>
Mas Dakulang Sentral Filipino ?		<u>Sur Mindoro</u>	<u>Buhid</u> • <u>Hanuno'o</u> • <u>Tawbuid</u>
		<u>Sentral Filipino</u>	<u>Tagaliko</u> <u>Tagalog</u> • <u>Kasiguranin</u>
			<u>Bikol</u> <u>Bikol Sentral</u> • <u>Isarog Agta</u> •
			<u>Bukid Iraya Agta</u> • <u>Albay Bikol</u> •

			Bukid Iriga Agta • Rinconada • Pandan Bikol Cebuano (Boholano) • Hiligaynon • Waray • Tausug • Karay-a • Aklanon • Capiznon • Asi • Baybayanon • Bisayá Kabalian • Bantayanon • Porohanon • Romblomanon • Caluyanon • Onhan • Cuyunon • Ratagnon • Surigaonon • Butuanon Bisakol ? Masbateño • Sorsoganon Dae maklasipikar Sulod • Magahat • Karolanos • Ata † Mansakan Dabawenyo • Kalagan • Kamayo • Mamanwa • Mandaya • Mansaka Palawan Aborlan Tagbanwa • Sentral Tagbanwa • Palawan Batak • Palawano Subanon Mindanao Danao Maguindanao • Maranao • Iranun Manobo Agusan • Ata Manobo • Matigsalug • Obo • Ilianen • Sulnupang Bukidnon • Binukid • Higaonon • Kagayanen • Kamigin • Cotabato Manobo • Sarangani • Tagabawa Gorontalo-Mongondow Bolango • Buol • Bintauna • Gorontalo • Kaidipang • Lolak • Suwawa • Mongondow • Ponosakan Kalamian Agutaynen • Calamian Tagbanwa Biliko Bagobo • B'laan • T'boli • Tiruray Sangiriko Sangir • Talaud • Bantik • Ratahan Minahasan Tonsawang • Tontemboan • Tombulu • Tondano • Tonsea Dae maklasipikar Umiray Dumaget • Ati Manide-Inagta Inagta Alabat • Manide an † nagpapahiling nin extinct status • an ? nagpapahiling nin sigalot sa klasipikasyon
<div> <div> <div>H • O • L</div> <div>(https://bcl.wikipedia.org/w/index.php?title=Mga_tataramon_na_katawiran_nin_Filipinas&action=edit)</div> </div> <div> <div>Mga tataramon na katawiran nin Filipinas</div> <div> <div></div> <div></div> </div> </div> </div>			
Opisyal na mga tataramon			Filipino • Ingles Aklanon • Bikol • Cebuano • Chavacano • Hiligaynon • Ibanag • Ilokano • Mga tataramon na Rehiyunal Ibatan • Kapampangan • Kinaray-a • Maguindanao • Maranao • Pangasinense • Sambal • Surigaonon • Tagalog • Tausug • Winaray • Yakan Katutubong mga tataramon (kan rehiyon) Luzon Iloko Bolinao

<u>Cordillera</u>	Atta • Balangao • Bontok • Ga'dang • Kalinga • Kallahan • Kankanaey • Ibaloi • Ifugao • Isnag • Itneg • Itawis • Iwaak • Malaweg • Tuwali
<u>Lambak nin Cagayan</u>	Arta • Atta • Cagayan Agta Sentral • Dinapigue Agta • Dupaningan Agta • Gaddang • Ilongot • Isinai • Itbayat • Itawis • Kallahan • Karao • Malaweg • Nagtipunan Agta • Paranan Agta • Paranan • Yogad
<u>Katahawan na Luzon</u>	Abellen • Ambala • Antsi • Botolan • Casiguran Dumagat Agta • Indi • Kasiguranin • Mariveleño • Norteng Alta • Sur na Alta • Umiray Dumaget
<u>Calabarzon</u>	Inagta Alabat • Manide • Remontado Agta • Sur na Alta • Umiray Dumaget
<u>Metro Manila</u>	Hokaglish • Taglish
<u>Mimaropa</u>	Agutaynen • Alangan • Asi • Kalamian Tagbanwa • Sentral na Tagbanwa • Cuyonon • Iraya • Kagayanen • Molbog • Onhan • Palawan Batak • Palawano • Ratagnon • Romblomanon • Tadyawan
<u>Bikol</u>	Albay Bikol • Inagta Partido • Manide • Masbateño • Bukid Iraya Agta • Pandan Bikol • Rinkonada Bikol • Sorsoganon • Sur Catanduanes Bikol
<u>Visayas</u>	
<u>Sulnupang Kabisayaan</u>	Ati • Caluyanon • Capiznon • Sulod
<u>Isla nin Negros (defunct)</u>	Ata • Karolanos • Magahat
<u>Katahawan na Kabisayaan</u>	Bantayanon • Eskayan • Porohanon
<u>Subangan na Kabisayaan</u>	Abaknon • Baybay • Kabalian
<u>Mindanao</u>	
<u>Tangway nin Zamboanga</u>	Subanon
<u>Norteng Mindanao</u>	Bukid • Higaonon • Ilianen • Iranun • Kamigin • Matigsalug • Subanon • Sulnupang Bukidnon
<u>Caraga</u>	Agusan • Ata Manobo • Butuanon • Higaonon • Kamayo • Mamanwa
<u>Davao</u>	Bagobo • B'laan • Dabawenyo • Kalagan • Mandaya • Mansaka • Obo • Sangir •

	<u>Sarangani</u> • <u>Tagabawa</u>
	<u>B'laan</u> • <u>Cotabato Manobo</u> • <u>Ilianen</u> • <u>Iranun</u>
	• <u>Obo</u> • <u>Tboli</u> • <u>Tiruray</u>
	Muslim Mindanao <u>Iranun</u> • <u>Pangutaran Sama</u> • <u>Sama</u>
	<u>Arabe</u> • <u>Basque</u> • <u>Intsik (Hokkien</u> • <u>Mandarin)</u> • <u>Pranses</u> • <u>Aleman</u> • <u>Nipongo</u>
Immigranteng mga tataramon	• <u>Koreano</u> • <u>Malay (Indonesian</u> • <u>Malaysian)</u> • <u>Sindhi</u> • <u>Espanyol (Historiya)</u> • <u>Bietnames</u>
Pansinyal na tataramon	<u>Pansinyal na Amerika</u> • <u>Pansinyal na Filipinas</u>
Historikal na mga tataramon	<u>Proto-Filipinas</u> • <u>Suanoy na Tagalog (lumang tagalog)</u>

 Sarong *tamboan* an artikulong ini. Makakatabang ka sa Wikipedia sa *pagpoon* (https://bcl.wikipedia.org/w/index.php?title=Tataramon_na_Ilokano&action=edit) kaining pahina.

Pinaghugot gikan sa "https://bcl.wikipedia.org/w/index.php?title=Tataramon_na_Ilokano&oldid=174664"

Huring pigliwat an pahinang ini kan 28 Hulyo 2018, alas 00:17.

An teksto makukua sa irarom kan Creative Commons Attribution-ShareAlike License; tibaad igwa pang ibang patanid. Hilingon an Terms of Use para sa detalye.